

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsak torek in petek: ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 v. Pošilja se tudi „Slov. Gospodinja“ posebej.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo tristoletna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Nikaka sprava. — Politični pregled. — Štajersko: Razno. — Primorsko: Razno. — Kranjsko: Policijske razmere v Ljubljani. Razno. — Gospodarstvo.

Nikaka sprava.*)

Slovenski liberalci so imenitna prikazen: če so med seboj, vsi pripoznajo, da je brezmišelnost, lišpati se in se delati mladega, novega; na zunaj pa nastopajo, kakor da so le oni zastopniki slovenskega naroda in da pade z njimi naša domovina. Resignirati v svojem srcu na vse, na zunaj pa se kazati drugačnega, se nam zdi ob takem trenutku celo nepošteno, ker so vse moči, po svojih voditeljih, ki si hočejo z njih pripomočjo podaljšati življenje, že v naprej namenjene brezplodnemu žrtvovanju.

S svojim početjem so odbili od sebe slehernega človeka, ki pride pri kaki politični akciji resno v poštev, in če bi hoteli zbrati vse slučaje natočevanja, oholega preziranja in obrekovanja, ki so ga napisali in zakrivili proti lastnim svojim pristašem, bi se nabrala cela debela knjiga. Prišlo je že tako daleč, da se vsakdo, ki je bil včeraj najhujši njih pristaš, danes z vso silo brani, da bi imel kaj skupnega s to stranko.

Toda, kadar je še napadal „Slov. Narod“, glasilo liberalcev, svoje lastne pristaše, ni bilo pri tem prizadetih nikdar toliko oseb, kakor v njegovem boju, ki ga je imel to poletje s slovenskim učiteljstvom.

Učitelj, in zlasti če je to na Slovenskem, je prav usmiljenja vreden človek. Klerikalizem mu je že po svojem programu in bistvu zaklet sovražnik — poglejmo zlasti na Bavarsko, Belgijo, Španijo, kjer vihra najbrezobzirnejši boj proti posvetnim učiteljem, in tudi če so ti še tako pristni klerikalci in jih nadomeščajo z redovniki in redovnicami — liberalci pa so ga rabili samo za štafažo, kakor je prav primerno povedal Rdeči Prapor v petkovi številki. Delali so se učiteljstvu prijaznega, med seboj pa so se mu na tistem smejali. Učitelji so bili najzvestejši pristaši stranke, ali končno so se morale odpreti oči tudi njim.

Učiteljstvo se je vedno izpostavljalo za liberalne voditelje, in ko so zašli ti na svojo pogubonosno pot, je zadela krivda voditeljev v obeh ljudstva tiste, ki so se za to stranko najbolj potegovali. To dejstvo so izrabili kaj hitro tudi klerikalci in zasukali orožje proti učiteljstvu, ki se jim je zdelo edino nevarno kot najzanesljivejši pristaš dr. Tavčarjev in ostalih prvakov. Dr. Šusteršič je bil nesramen dovolj, da je ščuval kmete proti učitelju s tem, češ, kake gradove ima učiteljski stan po slovenskih vaseh. Nesramnost je namreč tičala v tem, da imajo župniki še mnogo večje gradove, ako naj pride že to v politiki kje do resne razprave, a se je imenom župnikov — kajpada so i tu redke častne izjeme — hujskalo po dr. Šusteršiču proti učiteljstvu s tako nizkimi sredstvi in se

*) Priobčujemo zlasti kot odgovor na tako mnogobrojna vprašanja. Ured.

povsem prezrlo, da so odločeni baš najlepši prostori teh „gradov“ — kmetski deci!

Če so izrabljali liberalni prvaki naš učiteljski stan na desetletja, če so jim povrnili z zvestim delom le-ti tisočkrat vse one trohice, o katerih ve povedati „Slov. N.“, da so jih priborili učiteljem — je po človeškem razumu vendar preveč, zahtevati, naj polože tudi naši učitelji zdaj svoje glave pod giljotino, ker bije smrtna ura liberalnim prvakom. Imej svojega prijatelja še tako rad, tak norec vendar ni nihče, da se potopi zato še on, ker je našel njegov prijatelj po lastni nerodnosti smrt v valovih. Nemški pisatelj Peter Altenberg pravi: človeka res rad imeti se pravi, mu delati v pogovorih toliko koncesije in toliko ozirov, da postaneš popolen kretin — in do takega brezpomembnega bitja brez lastne misli in političnega mišljenja so hoteli napraviti naši liberalci slovensko učiteljstvo.

Zahteva po neomejeni udanosti bi imela smisel le tedaj, če bi poginila liberalna kot žrtev boja za slovensko učiteljstvo. Tako pa ni mogoče utemeljiti načina, s katerim je stopil „Slov. Narod“ s svojim dr. Tavčarjem in Malovrhom v boj proti učiteljem, ko so le-ti odpovedali brezpogojno poslušnost, drugače, nego z brezmerno ošabnostjo in surovostjo.

V glasilu ogromne večine slovenskega učiteljstva, Učiteljskem Tovarišu, je bil priobčen pred meseci članek, ki se je pečal — kako drzno! — tudi z razsutjem slovenskega liberalizma v obče in posebej še z dr. Tavčarjevo častljivo politiko. Članek je bil pisan z resnično iskrenostjo in dobro premišljeno tendenco, resnega uvaževanja vreden — vendar ni bil niti dr. Tavčarju niti dejanskemu mnogoletnemu uredniškemu vodji „Slov. Naroda“ gospodu Miroslavu Malovrhu po godu.

Končno bi bilo to še razumljivo in vsak razsoden človek bi pričakoval, da prične pobijati Slov. Narod bistvo tega članka, da polemizira z njegovo tendenco in skuša ovreči politično naziranje svojega nasprotnika, do česar ima seveda vsakdo pravico, in naj je to učitelj, ali dr. Tavčar, ali Malovrh. Toda nič tega. „Slovenski Narod“ je zgrabil za kol in zamahnil po učiteljskem stanu.

Je pač vedno tako. Kadar se kdo prepriča, da podleže nasprotniku, da nima prav, pa postane osebno, razžaljiv, grob. „Slov. Narod“ se je zdela igra zgubljena, če bi se lotil stvari, zaradi katere se je tako razvnel, zato je prijel za osebo svojega protivnika. Ni več apeliral na duševne sile svojih čitateljev, ampak na telesne, živalske. Kaj pa da je tak način polemike zelo priljubljen in pri nas zelo v navadi, ker je za njo vsakdo sposoben.

Učiteljski Tovariš je seveda temu napadu primerno odgovoril. Odgovor na tako polemiko, kakor jih zna voditi Sl. Narod z veliko spretnostjo, pa je v vsakem oziru težak. Meniš, da storiš najbolje, če se sam izogneš osebnosti. Ali pokaži „Sl. N.“ lepo mirno, da ti dela krivico, pa ga še bolj razljutiš, kakor z razžaljivimi, sirovimi besedami. Če se je hotel „Učit. Tov.“ izogniti vsemu, kar se je sploh dalo, bi

storil gotovo najbolje, da na Narodove napade sploh odgovoril ni, držeč se starega gesla: disputirati le s tistim, o katerem veš, da ceni resnico, da rad poslušata tudi nagibe nasprotnika in končno, da ima toliko časti v sebi, da pripozna tudi nasprotniku pravico, če uvidi da sam nima prav.

Ker je torej „Učit. Tov.“ le odgovarjal „Slov. Narodu“, je nastal tak boj, da ga je bilo žalostno gledati. Slovenskemu učiteljstvu, če tudi je bil med njimi kdo, ki je morda še dvomil, je bilo s tem jasno povedano, da mu ne preostane družega, kakor definitivno se posloviti od liberalcev, tako kakor je storila že vsa akademična mladina in na stotine starih, zvestih pristašev iz vseh slojev.

Kot končana stvar se je torej smatrala ločitev učiteljstva od liberalcev. Kot nekaj samoobsebi umljivega — saj jim je „Slov. Narod“ takorekoč sam pokazal duri!

Kako začudenje torej, ko je naenkrat izšla v „Učit. Tovarišu“ in „Slov. Narod“ izjava, v kateri se izraža medsebojno obžalovanje vsled nastalega prepira.

Po načinu izjave je sklepala javnost, da je zavladovalo zopet staro politično prijateljstvo med obema. Sumljiv je bil samo Narodov molk, ki bi drugače vse bolj široko pisal ob svoji znani bobneči gostobesednosti.

Osupnjena je bila torej cela javnost in ne manj — slovensko učiteljstvo!

Ker se o postanku te izjave tako vsestranski molči in se skriva vso zadevo v plašč molčečnosti, smatramo kot svojo dolžnost, obrazložiti malo širše, kako je nastala ta izjava, kot dokaz, da ima zgolj osebno značaj in pomen in da o kaki politični smeri te izjave niti govora.

11. oktobra t. l. je bil v Ljubljani shod zaupnikov liberalne stranke. Učitelja Jelenc in Dimnik sta povzročila pri tej priliki silen, buren prizor. Liberalci so izprevideli, da je brez učiteljstva njih stranka obsojena na smrt. Barantanje je pričelo na razne načine. Učiteljska zastopnika se nista udala v prav nobenem drugem oziru, kakor glede osebne poravnave z dr. Tavčarjem, ker se je trdilo, da je napadel v onem silovitem članku učiteljstvo le urednik Miroslav Malovrh brez vednosti dr. Tavčarja.

O kakem „pobotanju“ v smislu, kakor se je že nekaj pisalo po nekaterih listih, pa že vsled tega ne more biti govora, ker je ogromna večina slovenskih učiteljev trdno prepričana, da ni mogoče s pobarvanim liberalizmom pod „Sl. Nar.“ nič več na dan. Glavni urednik Malovrh je zavozil z dr. Tavčarjem tako, da ni več izhoda za plodonosno narodno delo. Slovensko učiteljstvo je prav tako prepričano kot vsa trezno misleča javnost, da je ves trud, oživiti stare prvake, zaman, in da se novi struji in novi politiki ni več ustavljanje.

L.

Politični pregled.

Avstrijski zunanji minister — odstopi.

Grof Goluhovski, oni zli duh, ki je uganjal toliko let Slovanom strupeno sovražno politiko, mora vendar narediti drugemu prostor. Grof Goluhovski je tudi tisti, ki je kriv, da nas vse na okrog sovraži in zasmehuje. Od njega imamo samo eno korist: da se je vzdramil ves Balkan, da je začela klicati Ogrska kakor Hrvatska: Proč od Avstrije, proč od Dunaja.

Iz odseka za volilno reformo.

Še en korak in volilna reforma v tem odseku bi bila gotova stvar, ali ravno tu se je pričel tak boj, kakor ga še ni bilo, odkar se razpravlja v odseku o reformi. Nemci zahtevajo, naj se obstoječa reforma zagotovi vsaj za 25 let z $\frac{2}{3}$ večino glasov t. j. v tej dobi bi ne bilo mogoče nobene izpremembe. Vsa pogajanja dosedaj so bila brezvspešna. Čehi groze z obstrukcijo.

Poljsko-nemška zveza.

Nemci dobe po volilni reformi mnogo preveč poslancev na škodo Čehom in Jugoslovanom; preveč poslancev pa dobe tudi Poljaki na škodo — Ukrajincev, tudi Rutenci ali Malorusi nazvani. Poljaki imajo najmanj 25 krivičnih mandatov. Naravno, da imajo zdaj tako Poljaki kot Nemci poseben interes na tem, da se sedanja volilna reforma če mogoče za zelo dolgo let zagotovi. Zato se je zgodilo, da stopa danes Slovan z Nemcem proti — Slovanom! Poljaki in Nemci hočejo storiti posebno medsebojno zvezo!

Novo ministerstvo.

Francija dobi novo ministerstvo. Dosedanji ministerski predsednik Sarienue je odstopil, največ vsled resnične bolezni, deloma ker je imel neko jako neljubo zadevo z nekim višjim uradnikom, ki je bil notoričen ničvrednež in odslovljen, a ga je Sarienue baš isti hip povzdignil s častmi, ko ga je Clémenceau pokazal v zbornici, da take ljudi republika sama — kaznuje. Njegov naslednik mu bo skoro gotovo nekdanji socialist, Clémenceau. Kakor poročajo, mu je predsednik republike že naročil, naj sestavi novo listo kabinetnih kandidatov.

Štajersko.

Iz Dobove pri Brežicah. Prejeli smo: V Mihalovcih pri Dobovi se je prigodila velika nesreča. V nedeljo 14. t. m. popoldan je v omenjeni vasi nastal ogenj, ki je v najkrajšem času trem gospodarjem vpepelil vse: poljske pridelke, gospodarska poslopja in tudi stanovanja. Revščina je tako velika, da se obračamo do vseh usmiljenih src s prošnjo, da bi blagovolili s kakimi doneski priti ponesrečenim družinam na pomoč. Tozadevne pošiljatve naj se blagovolijo nasloviti na podpisani odbor za dobovske pogorelce. Vsak najmanjši dar se hvaležno sprejme in razglasi v časopisih. Simon Gajšek, nadučitelj; Anton Pernat, župnik; Ludovik Potočnik, učitelj. Dobova, 17. oktobra 1906.

Z Murskega Polja. Na celem Murskem Polju ne najdeš bržkone niti enega človeka, ki bi bil zadovoljen s politiko in delovanjem naših prvakov. Ogromna večina ljudstva pa sploh niti ne ve, česa bi imelo zahtevati od svojih voditeljev, ker mu je bistvo politike popolnoma neznan. Edini politični pojav v zadnji dobi je bilo pri nas — nabiranje podpisov proti razdružitvi zakona. Na take uspehe so naši politični voditelji res lahko ponosni; še bolj na svojo slogo, ki rodi tako lepe sadove. V tem znamenju prav gotovo — propademo.

Ženska — zdravnik. Na graški bolnici je bila sprejeta neka ženska za zdravnico in sicer je bila prideljena oddelku za šivanje ran in operacije.

Vsled velike bede. Kovač Gradišnik iz Maribora je imel osem nepreskrbljenih otrok a nič zaslužka, zato je vladala v tako mnogobrojni družini velika revščina. Gradišnik si ni mogel

pomagati. Iz obupa se je udal alkoholu. Minuli teden se je obesil v svojem stanovanju na pas. Sin je našel svojega 51letnega očeta že mrtvega.

Poselska bolniška blagajna. Obč. svet v Mariboru se baje ukvarja z vprašanjem, kako ustanoviti mestno bolniško blagajno za posle. Kakor znano, so doslej posli pri bolniških blagajnah le prostovoljno zavarovani, ker jih zakon k temu ne sili. Okrajne bolniške blagajne poslov tudi rade ne sprejemajo v zavarovanje, ker so precej pogosti slučajji obolenja med posli. Tako so često naši posli izročeni največji bedi, ker je dolžnost gospodarja, skrbeti za obolelega posla, vezana na razmerno kratek čas. Če se ustanovi mestna bolniška blagajna, bo to za posle velika dobrota, ki bi se naj povsod vpeljala.

Petrolejski vrelec je našel baje dunajski inženjer Evgen vit. Jenstein in sicer v Sveči pri Stopicah (okraj Ptuj). Po zatrdilu navedenega inženjerja je vrelec tako bogat, da bi se izplačalo njega redno izkoriščanje. Vit. Jenstein namerava osnovati posebno družbo za pridobivanje petroleja.

Celoletno lekarno dobe Rogaške Slatine mesto dosedanje poletne, istotako ostane v Slatini en kopalniški zdravnik čez zimo.

35letno službovanje bistriškega nadučitelja. Nadučitelj na tukajšnji dvojezični ljudski šoli Ivan Kristl je ob koncu minolega šolskega leta stopil po 35letnem službovanju v pokoj. Občinski zastop je možu, ki je 35 let deloval vedno na tukajšnji šoli, izrekel zahvalo po posebni deputaciji.

Primorsko.

Osebnosti. Premišljeni so: poštni tajnik Karel Czernohorsky iz Trsta v Gradec, oficijal Alojzij Czernich iz Ljubljane v Pulj, azistent Alojzij Pino iz Metkoviča v Pazin, mornarski podčastnik Blazilin Bobič je imenovan za azistenta, višja oficijala Josip Gamber in Alojzij Loj v Pulju sta šla v pokoj. — Konceptni praktikant pri policijskem ravnateljstvu v Trstu dr. Ivan Liniger je imenovan za policijskega koncipista.

2000 otrok brez šole. To je tista pravičnost, s katero vlada italijanska večina v Trstu slovensko manjšino. Že 22 let prosijo v Sv. Ivanu pri Trstu za slovensko ljudsko šolo, pa je ne dobe. Živio zatiralci, pereat pravica!

V Trst pride v kratkem dr. Fořt, minister za trgovino, da proučuje v njegovo področje spadajoče razmere na licu mesta.

Jezuitje v Trstu. Tam kjer stoje zdaj neke stare podrtine v Via del Ronco, sezidajo veliko bivališče za jezuite. Napravijo veliko misijonsko hišo, poleg nje veliko cerkev, ki mora biti sezidana do leta 1909.

30 let prosijo Gropajci pri Trstu za šolo, poslali so v tem času že 18 prošenj, zadnjo pred 12 leti — a glej! še danes ni niti prošnja rešena niti sezidana slovenska šola. Zdaj je šel dr. Rybař z nekaterimi Gropajci do namestnika in mu povedal, kako se dela pri naših uradih. Princ je obljubil rešitev prošnje in se čudil, kako to, da se to že ni zgodilo. Ko bi le princ vedel za vse podobne slučaje, gotovo bi se nehal čuditi, ker bi se temu privadil.

Poroka na smrtni postelji. V Trstu je padel 27letni Jožef Krpan 20. sept. pri zgradbi Lloydove ladje „Vorwärts“ skoro osem metrov globoko z odra. Na smrtni postelji se je poročil z Marijo Benič, s katero je živel skupaj. Zapuščea dva otročiča.

Kranjsko.

Policijske razmere v Ljubljani.

Ljubljanske policijske razmere postajajo od dne do dne vzornejšje. Vsled nezadostnega števila stražništva ni najti često na najbolj frekventiranih križiščih stražnikov, in če imaš srečo, lahko letaš od kolodvora do garnizijske bolnice in zopet nazaj in ne naletiš na nikogar.

Stražniki sami so pri najpiclejši dnini — plača se to ne more imenovati — vedno preob-

loženi s službo. Sicer se pa hočemo z razmerami ljubljanskega stražništva svoječasno še izdatnejše pečati.

Kar imamo danes povedati, je to, da so nastale zadnja leta glede prometa razmere, kakor so morda primerne kakemu turškemu gnezdu, ne pa mestu, ki se imenuje stolno mesto Kranjske. Izvzemši fiakarjev sme voziti vsakdo poljubno tudi po najtemnejših ulicah brez luči, kakor mu to drago. Okrajna glavarstva zahtevajo, da imajo kmetje razsvetljene vozove — za Ljubljano tega ni treba. Na deželi ni dovoljeno, da sta pripeta dva voza drug na drugega — v Ljubljani vozijo: mrvo na prvem, drva na drugem, in če je mogoče privezati na drugi voz še kak voziček, zgodi se tudi to, tako da nastajajo celi vlaki na cesti, kar pa ljubljansko policijo čisto nič ne ženira.

Ker je tudi pokanje z bičem izreden glasben užitek, kaže se ljubljanska policija, da ima tudi za tako umetniško proizvajanje svoje razumevanje in ga — vsaj trpi. Ob poslopjih, ki se zidajo na novo, pretepajo podivjani pijanci gramoz in opeko vozečo živino naravnost za stavo, tako da je žival vsa pokrita s klobasami, in včasih tudi z odprtimi ranami — policija pa si zapiše izmed sto slučajev enkrat enega in ga kaznuje potem z ogromno globo ene krone.

Kje drugod se udere cesta, nastavijo se ob udrtni koze, a da bi se skrbelo za to, da se postavi zvečer poleg še luč, kakor zahtevajo to zakonite določbe, tega ni treba. Sploh, luči se pri nas boje — po nekod jih morajo imeti v zimskih jutrih celo mlekarice, pri nas pa so edino fiakarji tako srečni, da morajo imeti luči — ker se smatra fiakarjijo kot del mestne — razsvetljave. To ni dovtip, ampak gola istina, kajti mnogokrat fiakar res nadomesti vso cestno razsvetljavo, ki je v Ljubljani tako klaverna, tako pod vsako kritiko stoječa, kakor nikjer drugod. Ne samo, da sama na sebi nezanesljivo in slabo funkcionira, da so obločnice slabe, da se žarnice neredno izmenjujejo, ampak ker so take žarnice sploh preneznatna cestna razsvetljava in sodijo kvečem v privatna stranišča. Lojeve sveče bi tudi slabše ne svetile.

Kar se tiče javnih pisoarjev in klozetov, so tudi taki, da jih je lahko vsak človek, ki nima občutka za snažnost, iz srca vesel. V kako škandaloznem stanju se nahaja smrdeči, od rje snedeni pisoar pri šentjakobskem mostu! In potem javni klozeti! Primerjaj jih z dunajskimi — kaka snažnost, kaka elegansa, in vendar ni ondi višje cene za vporabo, kakor v Ljubljani, kjer je pri nekaterih še taka navada, da ne dobiš iz desetice ničesar nazaj, če že ravno naravnost ne zahtevaš. Da je v njih vse zanemareno, negustiozno — o tem bi se dalo napisati še posebno poglavje.

Imenitna je v Ljubljani tudi naprava, kako se pobirajo in odvažajo smeti, kako in kdaj se škrepe ceste itd. A za vse to kaže napisati poseben članek o zdravstvenih razmerah ljubljanskega mesta, katerega napisati pa je še dovolj časa do prihodnjih volitev. Dr. L—k.

Dika dež. bolnice v Ljubljani je brez-uvetno Bleiweisov opazovalni oddelek. Kdor bi še dvomil o sposobnosti tega proslulega znanstvenika, naj si gre ogledat tistih par beznic, ki se jim pravi opazovalni oddelek. Priklopili so ga zidajoč bolnico medicinskemu paviljonu: Bleiweisovi načrti so bili kajpada odločilni. Zato se pa tudi nikjer bolj ne vidi, kakor ravno ondi, kjer je imel odločevati ta žalostni vitez, koliko se razume mož na svojo stroko. Ni treba človeku, da je ravno zdravnik, in vendar uvidi, da je opazovalni oddelek ljubljanski nestvor, kakor ga nima pokazati nobena moderna zgradba. Da ni najti ondi najprimitivnejših zdravstvenih pripomočkov, je umevno samoposebi. Odkod naj bi se tudi vzeli, saj je začetek in konec vsega Bleiweisovega znanja „prežgana župa“. Edina dobrota je še to, da prihajajo na dež. bolnico vsako leto novi sekundariji, od katerih se Bleiweis nauči semtertja kako drobtinico, navadno ime kakega novega medikamenta, potem je pa konec. Od vsakega primarija, vsaj pa medicinskega oddelka je zahtevati najmanj — tako pravijo največji optimisti — vsaj štiriletne

klinične prakse. V Gradcu n. pr. ga ni na javni bolnici primarija, ki bi ne imel vsaj šestletne prakse, a so drugi z 8 in 12letno klinično prakso. Pri nas zadostuje to, da je sin svojega očeta — za vse — za diagnostiko, za konzilije, za terapijo in po vrhu še za živinozdravništvo. Da odločuje potem še tak človek na škodo vsem zavodom, zdravnikom in brezštevilm bolnikom, to je po mnenju naših politikov še imenitnejše. Čuditi se je le, da nima deželni odbor toliko sramu v sebi, in da drži tega moža za vsako ceno kvišku, moža, kateremu se je nesposobnost in ignoranca že nešteto krat javno očitala in tudi dokazala; moža, ki je vsled dogodljajev v blaznici in bolnici diskreditiran nad vsako dopustljivost, in o katerem je izrekel državni zdravnik napram deželnemu referentu besede: če kdo v bolnici ni kompetenten odločevati o medicinskih stvareh, je to njeni vodja. Tem večji pa postaja še škandal, če se pomisli, kako se deželni odborniki, zlasti dr. Tavčar, v svojih medsebojnih zasebnih pogovorih izrekajo o tem dičnem zdravniku opazovalnega in drugih oddelkov. Če to ni korupcija, potem res ne vemo več, kaj naj se imenuje še korupcija! A svaka sila do vremena; tudi tukaj se bo zjasnilo, in če mora solnce vziti na — Dunaju!

Iz Železnikov. Že odkar pomni sedanji rod, ima v naši občinski upravi prvo besedo in neomejeno gospodstvo stranka Globočnik-Košmeljov. Ko je zasedla pred nekaj leti pri občinskih volitvah brez boja mesta občinskih odbornikov, si je nekdo izmislil šalo ter pisal v „Gorenjcu“, da je pri občinskih volitvah zmaga „nar.-napredna stranka“. Toda ta družina se nikakor ne more imenovati ne liberalna, ne klerikalna, najmanj pa napredna. Kvečjem bi jo mogli imenovati stranko privilegovanih nazadnjakov. Tem možem se zdi, da imajo že privilegovane sedeže in da so le oni sposobni opravljati posle občinskega odbora. S pomočjo svojih slepih in od njih odvisnih privržencev, so znali premagati vsako njim sovražno gibanje v občini. Zavirali so vsak napredek v občini. Uprli so se pred leti z vso močjo, da bi se trg po tujih močeh gospodarsko povzdignil, če tudi oni sami niso sposobni pomagati ljudstvu do boljšega socialnega stanja. Nasprotovali so na vse mogoče načine izobrazbi priprostega ljudstva. Delali so kakor ona dolgouha žival, o kateri se pripoveduje, da je rekla: Toliko časa naj raste trava, dokler jaz živim, potem je pa vse eno, če takoj usahne. Tudi ti gospodje žele, da bi naš trg le še toliko eksistirjal, dokler oni žive, da lahko kje gospodujejo, potem je pa vseeno, ako se takoj podere. A svaka sila do vremena, pravi Hrvat. Tudi tukaj je treba, da zakličejo pri prihodnjih občinskih volitvah, ki so v kratkem, zavedni in neodvisni občani tem mogotcem: Do tukaj in ne dalje! Komur je kaj mar za obstoj našega trga, ta naj na dan volitve stori svojo dolžnost. Vsi zavedni in neodvisni občani naj z združenimi močmi pokažejo, da se nahajajo v občini možje, ki imajo več smisla za blagor občine, kakor nazadnjaška klika, katera stoji pod okriljem Globočnik-Košmeljov. Za danes naj bo to dovolj. Znabiti prihodnjič kaj več.

Železnikar.

Poziv slovenskim odvetniškim in notarskim uradnikom. Društvo slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov s sedežem v Celju, II. krajevna skupina Ljubljana nam piše: Kakor čujemo, vršil se bode dne 4. novembra t. l. občni zbor II. skupine društva slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov v Ljubljani. Tovariši, če Vam je kaj na tem, da si zboljšate svoj gmotni položaj, pridite vsi polnoštevilno na ta občni zbor in združite se vendar enkrat že v društvo, ki je prevelike važnosti za Vas in Vaš obstanek! Ali se Vam niso že odprle oči, da od svojih šefov nimate ničesar pričakovati, ako z združenimi močmi ne delujete za svoj in Vaših svojcev blagor? — Na zadnji Svetčevi slavnosti zasledovali ste lahko impozantne govore notarja Hudovernika, Plantana in drugih. Ali je menda kedo izmed njih slavil postopanje šefa napram njegovim uradnikom, nejuristom? Notar dr. Schmidinger vzdignil se je raz sedeža ter pozivljajal notarje, naj

postopajo kot šefi s svojimi kandidati taktno in uljudno, smatrajoč te za svoje prijatelje in tovariše, in da naj ne občujejo z njimi brezbržno in breztaktno kot z manjvrednimi uslužbenci. To si je treba zapomniti. Kajti iz tega govora sledi, da smo odvetniški in notarski uradniki, kar nas je nejuristov, v očeh svojih šefov manj vredni uslužbenci, s katerimi se sme brezbržno in breztaktno postopati. Gospodje šefi pozabili so menda, da je vsak človek vreden svoje službe, če jo opravlja vestno in točno, in naj si bode še na tako nizki stopinji svojega službovanja. Vredni smo tudi odvetniški in notarski uradniki svojega mesta prav toliko kakor šefi svojega. Zatorej, tovariši, vzdramite se vendar že enkrat, in naj ne bode med Vami v bodoče niti jednega, ki bi ne bil član našega društva; pridite polnoštevilno na naš shod oziroma občni zbor dne 4. novembra t. l. ob 3. uri popoldne v restavracijo bratov Novakovič v Sodnijskih ulicah!

Prof. Martin Karlin, službujoč na II. državni gimnaziji v Ljubljani je stopil začetkom tekočega šolskega leta v pokoj. Ob tej priliki so mu priredili prijatelji in součitelji prijateljski večer minulo soboto v prostorih hôtela Ilirija v Ljubljani.

„Grdenje narodno-napredne stranke.“ Storil sem velik greh. V hrvatskem listu Sloboda, dogovorno z njega glavnim urednikom in izdajateljem, splitskim odvetnikom dr. Josip Smodlako priobčujem „Pisma iz Slovenije“, kjer skušam podati hrvatskemu občinstvu čim vernejšo podobo slovenske politike. Razume se, da bi delal proti svoji vesti, ko bi hvalil slovensko liberalno ali njeno glasilo Slov. N. Pod ta pisma se podpisujem s polnim imenom, česar „Slov. N.“ dobro znani „—o“ svoj čas ni storil, in zvalil s tem vso odgovornost na uredništvo Slobode. Mislim, da to zadostuje in da je nepotrebno zavračati še posebej očitjanja „Slov. Naroda“, da „grdim“ in „napadam“ njega in njegovo stranko: saj mi vsi vemo, kako stoji stvar. Svojega in mnenja najodličnejših slovenskih krogov pa mi ne more nihče braniti povedati, in če imam pred seboj hrvatsko občinstvo.

F. L. Tuma.

Nemška opera v Ljubljani. Omenjali smo že, da se nemške opere s slovensko v umetniškem oziru niti primerjati ne da. Eden naših poročevalcev iz Ljubljane nam piše k temu: Čul sem mnogo besed o letošnji nemški operi, kakšna pa je, sem se hotel prepričati na lastno uho. Ponavljali so ravno Fausta, polnega krasnih melodij. Slišal sem svoj čas to opero tudi na slovenskem odru s Pacalom, ki je menda zdaj na dunajski dvorni operi, v naslovni vlogi. Značilno je, da je zlagal Faustov komponist Karl Fran Gounod (izg.: Gunô) najprej cerkvene stvari, in šele 41 let star si je pridobil baš s Faustom svoje svetovno ime. (V nekaj letih so jo vprizorili samo v Parizu 1000 krat). Ker mi je bila opera znana in poznam njenega skladatelja tudi po njegovi „Romeo in Julija“ ter „Sappho“, ki je bila njegova prva operna skladba, sem bil tembolj radoveden, kako vspè ta opera na tukajšnjem odru. Seveda sem bil, dasi pripravljen na to, vendar razočaran. Ne vem, ali je kriv ravnatelj — žid, ki dela menda le za lastno korist ali pa nimajo ljudje, ki odločuje pri tem vprašanju, nikakega razumevanja, kaj se mora zahtevati od opernih predstav. Margareta (sopran) se vrhu vsega še besedil ni naučila. Vlogo Siebel je pela neka Horbelt sicer brez napake, a nima prav nič prijetnega glasu. Tenorist Malten je dober samo za nemško gledališče v — Ljubljani. Zbor pa s slovenskim niti primera ni. Ta zbor ni družega nego — sit venia verbo — pacarija; več kot polovica moških in žensk ni niti ust odprla. Ljubljanski Nemci bi si prav lahko to blamažo prihranili, in če hočejo poslušati opero, bi lahko zahajali v slovensko gledališče.

V Ribnici vprizore ondotni diletantje v nekaj tednih Jurčičeve Rokovnjače. Znana je marljivost ribniških diletantov, zato je gotovo, da uspe tudi ta predstava izborna.

Poštno osobje na ljubljanski pošti pomnože za 9 uradnikov in 6 slug. Bil je pač skrajni čas.

Župan v Novem Mestu Simon pl. Sladovič odloži z novim letom svoj častni posel.

Trnovo-Bistrica. Z naše postaje je bil premeščen narodni postajenačelnik Ludovik v Hrastrnik. Ondotnim Slovencem je gotovo dobro došel. Tukaj je tudi uvedel dvojezične napise.

F. L.

Manj piva kakor lani so zvarili letos na Kranjskem.

Gospodarstvo.

Letošnja žetev. Na razpolago so zdaj poročila ogrskega poljedelskega ministrstva o letošnji mednarodni produkciji žita, ki kažejo, da je žetev v tem letu za 81 milijonov meterskih stotov bogatejša nego je bila lani. Izmed posameznih vrst žita so pridelali letos (v milijonih in meterskih stotih): pšenice 949, rži 383, riža 315, ovsa 527, koruze 987. V celem torej dobrih 3160 milijonov meterskih stotov žita. Ker imajo preračunjeno, da porabimo žita do prihodnje žetve za 110—120 milijon. met. stotov manj, bo toliko torej preostalo za zalogo. Lani je bil ta preostanek 91, predlanskim 144 milijon. met. stotov.

Slabe letine na Ruskem. V Rusiji pridelajo od leta do leta manj žita, le malokatera vrsta kaže kak napredek. Izvzemši leto 1904, ki je bilo izvanredno bogato pridelkov, kažejo vse številke, kakor rečeno, nazadovanje. Ako primerjamo popise žetev v vseh 72 evropskih in azijskih gubernijah, vidimo, da so pridelali (številke povedo letnico in milijone v pudih, 1 pud = 16 kg): pšenice 1902 — 976, 1903 — 1019, 1904 — 1104, 1905 — 1057, 1906 — 857; rži 1902 — 1425, 1903 — 1415, 1904 — 1590, 1905 — 1143, 1906 — 1137, ovsa 1902 — 826, 1903 — 708, 1904 — 996, 1905 — 829, 1906 — 671; riža 1902 — 450, 1903 — 474, 1904 — 460, 1905 — 461, 1906 — 394; koruze 1902 — 75, 1903 — 79, 1904 — 40, 1905 — 52, 1906 — 75. Razen koruze kažejo torej vse druge vrste tako nizke številke, kakor ne že leta. Vendar pravijo pri nas, da se ruski izvoz pomnoži, vsaj za prvi čas, ker nikdo ne ve, kake razmere nastopijo v Rusiji in zato hiti vse s prodajo.

Cene živine na Nemškem. Ako so veljali v letih 1889—1898 goved, prešiči, teleta in jagujeta vsak po sto enot, je cena v teku zadnjih osmih let tako poskočila, da velja danes taka goveja živina 129, prešiči 126, teleta 143 in jagnjeta 152 enot.

Povišanje diskonta. Diskont imenujemo, kakor znano, pri menjicah one obresti, ki narastejo od onega dne, ko smo kako menjico kupili in do dne, ko le-ta zapade, splošno pa obresti, ki jih dobimo, če kak račun prej plačamo, kakor smo obvezani. Te obresti so v različnih državah različne, navadno so med 3—4%. Vsled vedno večjih kreditnih računov v svetovni trgovini je nastala že davno govornica, da povišajo diskont. Upali pa so, da se vsaj pred novim letom ne poviša, kar se ni izpolnilo. Povod povišanja obresti so dale Združene države Severo Amerikanske, ki so v zadnjem času potrebovale neizmerno mnogo denarja in posojil, tako da so narastle obresti za kratka posojila že koncem avgusta na 12%, kasneje celo na 20, 30 in naposled na 40%!! Potrebne zlatega denarja je dajala predvsem Anglija. Tako se je zgodilo, da je v Angleški Banki naenkrat bilo več zlata oddanega, kakor so ga prejimali, zato so v Londonu že 13. septembra zvišali od 3½ na 4%. Istega dne Saška Banka in malo prej Nemška Državna Banka od 4½ na 5%. Avstro-Ogrska Banka je zvišala diskont od 4½ na 5%. Zvišanje preti tudi v Franciji, kjer je diskont zdaj 3%. Pravijo, da se diskont do konec leta še zviša.

Plovbene družbe. Prekomorska družba Hamburg-Amerika zviša letos svojo glavnico od 100 na 120 milijonov mark, bremenski Severonemški Lojd od 100 na 125 milj. mark. Dividende pri prvi so znašale lani 11%, pri drugi 7½%.

Izborna zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah priporoča

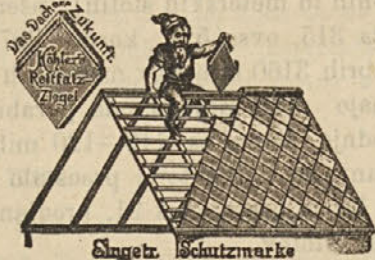
ANTON MÜLLER

vinotržec v Domžalah
(Kranjsko).

Odlikovana v Parizu s častnim križcem, diplomom in zlato medaljo.

Patentirana v 30 državah.

Streha prihodnosti!

Cementna zarezna strešna opeka

iz portland-cementa in peska

Praktična! Lepa!

Trpežnejša in bolj lahka streha, kakor iz vsake druge vrste strešnih opek iz ilovice.

Edini izdelovatelj za Kranjsko:

Janko Traun

izdelovatelj cementnin na Glincah pri Ljubljani.

Zakonito zavarovano. Vsako ponarejanje in ponatiskovanje kaznjivo. Edino pravi je **Thierryjev balzam**

le z zeleno znamko z nuno.

Staroslaven, neprekosljiv zoper motenje prebavljanja, krče v želodecu, koliko, prehlajenje (katar), prsne bolezni, influenco itd. itd.

Cena: 12 malih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika posebna steklenica s patent. zamaškom K 5.— franko. Thierryjevo centifolijsko mazilo splošno znano kot „non plus ultra“ za vse še tako zastarane rane, vnetja, poškodbe, ture in otekline vseh vrst. — Cena: 2 lončka K 3-60 franko razpošilja le proti predplačilu ali povzetju 43

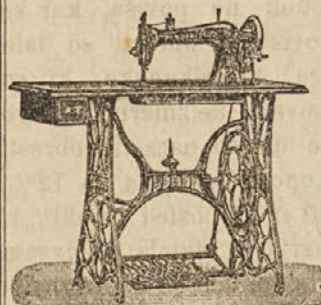
Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.

Brošuro s tisoči zahvalnih pisem zastoj in franko. Dobiva se skoro v vseh lekarnah in medic. drogerijah.

PFAFF šivalni stroji

so najboljši za družinsko uporabo. Šivajo, krpajo in vezejo. Neprekosljivi za obrtne namene, šivajo naprej in nazaj. **I Kroglasto ležišče!**

Glavni zastopnik **Fr. Tschinkel** Ljubljana • Kočevje Mestni trg 9. v gradu. 52-18

Tri goldinarje velja poštni zabojček bruttito 5 kilo (okoli

50 do 60 kosov) **toaletnega mila (odpadkov)** lepo sortiranega z vijoličnim, rožnim, heliotrop, mošusovim, šmarničnim breskvinim itd. duhom.

Razpošilja proti povzetju podjetje Manhattan Budapešta, VII. Bezeredy ul. 3.

Brezskrbno

družinsko srečo garantira najvažnejša knjiga o preoblagodarjenju z otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja diskretno proti 90 v. v avstr. poštnih znamkah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296 Lindenstrasse. 50.

Razpošiljanje blaga na vse kraje sveta!

Najcenejša, največja eksportna tvrdka!

H. Suttner urar **Ljubljana**

priporoča svojo veliko, izborno zalogo finih

švicarskih ur

brilantov, zlatnine in srebrnine v veliki izbiri po najnižjih cenah.

V dokaz, da je moje blago res fino in dobro, je to, da ga razpošiljam po celem svetu. Na stotine pohvalnih pisem je vsakomur pristo- voljno na ogled, da se lahko sam prepriča.

Prosim, zahtevajte veliki novi cenik, ki se pošlje zastoj in poštne prosto. 26-21

Kakšno lastnost ima

pravi „Franckov“ dodatek k kavi

zraven svojih kakovostnih prednosti?

Da isti predstavlja izrečen

narodni proizvod čistejše kakovosti, ker se je poljedelstvo s : cikorijinimi : koreninami, katere se pri izdelovanju kot surovina porabijo, po velikem naporu ter mnogostranskih žrtev tvrdke Henrik Francka Sinovi upeljalo in udomačilo že tekom nekaterih desetletij tudi v deželi, tako da se pokrije danes že vsa potreba v surovini potom domačega poljedelstva,

Pravi „Franckov“ dodatek k kavi je torej naroden izdelek, kateri je prinašal poljedelstvu, ker je z istim v ozki zvezi, znamenite koristi ter nove vire zaslužka.

Da se zamore le relativno-skromnemu obsegu v deželi opravljenemu, še dosti dobička donajajočemu obdelovanju cikorije — s katerim je seveda v nekaterih krajih žalibog še pičlo použitje kavinih surogatov v razmerju — podeliti gosp. sadilcem cikorije zaželjeno večjo razširjenost, želelo bi se, da se ta priznani ter s poljedelstvom tako blizu sprijazneni

narodni proizvod: **pravi „Franckov“** dodatek k kavi,

od gosp. trgovcev, kakor posebno tudi od cenjenih konsumentov kot domači izdelek podpira in se mu dá prednost pred izdelkom iz tujedeželnih surovin, pri čemer izurtna kakovost trgovcu zadovoljnost svojih odjemalcev jamči in njegovemu priporočevanju dela čast.

Pri kupovanju

pravega „Franckovega“ dodatka k kavi

pa prosimo, da se opazuje velika previdnost ter se tudi služkinjam in kupčevalkam pusti v znožju zaznamovane varstvene znamke in naš podpis dobro zapomniti, kajti naši izdelki se ponarejajo v zelo motljivih — posnemah — ki so na videz enake, od drugih tovarn.

Spoštovanjem

Varstvena znamka.

Varstvena znamka.

Varstvena znamka.

Henrik Francka Sinovi
Zagreb.